
[2025-54-RE](#)

Causa 2025-54-RE

(Esteve Estefanell c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 351-2025. Recurs d'empara

Aute del 14 de juliol del 2025

BOPA núm. 90, del 23 de juliol del 2025

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 26 de juny del 2025, per la representació processal de la Sra. Magdalena Esteve Estefanell, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 26 de març del 2025, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a un procés degut substanciat per un tribunal imparcial i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com del dret a la família, establert a l'article 14 del mateix text, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada, i que retorni la causa 0000045/2025 a la Sala Civil a fi i efecte que dicti una nova resolució que atorgui a la recurrent el benefici de la defensa tècnica lletrada gratuïta;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 14, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'acte d'aquest Tribunal Constitucional del 14 d'abril del 2025 que va concedir el benefici de defensa i d'assistència tècnica lletrades gratuïtes a la Sra. Magdalena Esteve Estefanell;

Vist que el magistrat, Sr. Pere Pastor Vilanova, ha plantejat la seva inhibició en aquesta causa, la qual ha estat acceptada pel Ple del Tribunal;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Josep-D. Guàrdia Canela;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 14 de febrer del 2025, la Sra. Magdalena Esteve Estefanell va presentar una sol·licitud de benefici de defensa i d'assistència tècnica lletrades gratuïtes davant la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

1.2. Mitjançant providència del 25 de febrer del 2025, se li va concedir un termini de 5 dies hàbils perquè aclarís detalladament el motiu pel qual demanava el benefici de la defensa i de l'assistència tècnica lletrades gratuïtes, ja que de la informació que constava en la seva sol·licitud no quedava clar quina era la pretensió que volia realment exercitar davant la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia. També se li advertia que transcorregut aquest termini sense haver presentat aquest aclariment, es dictaria un acte arxivant la sol·licitud sense cap altre tràmit.

1.3. El 13 de març del 2025, la secretària judicial de la Sala Civil va adoptar un acord, en què donava lloc a la petició de suspensió del termini inicialment atorgat a la sol·licitant, allargant el termini fins al 21 de març del 2025, dia en el qual la recurrent va aportar l'escrit d'aclariment sol·licitat.

1.4. El 26 de març del 2025, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute que inadmetia la sol·licitud de defensa i d'assistència tècnica lletrades gratuïtes i l'arxivava.

1.5. El 4 d'abril del 2025, la Sra. Magdalena Esteve Estefanell va presentar davant el Tribunal Constitucional una sol·licitud de defensa i d'assistència tècnica lletrades gratuïtes per poder presentar un recurs d'empara contra l'aute del 26 de març del 2025, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

1.6. El 14 d'abril del 2025, mitjançant aute, el Tribunal Constitucional va concedir el benefici de defensa i d'assistència tècnica lletrades gratuïtes a la Sra. Magdalena Esteve Estefanell i va demanar al Col·legi d'Advocats d'Andorra que procedís al nomenament d'un advocat d'ofici per tal que assumís la representació processal d'aquesta persona davant aquest Tribunal.

1.7. El 26 de juny del 2025, la representació processal de la Sra. Magdalena Esteve Estefanell va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 26 de març del 2025, dictat per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a un procés degut substanciat per un tribunal imparcial i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com del dret a la família, establert a l'article 14 del mateix text.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la recurrent

- La recurrent al·lega que quan va sol·licitar la justícia gratuïta davant la Sala Civil, la seva voluntat era la de sol·licitar entre altres coses l'acumulació dels processos TSJC-30/2022 i TSJC 355/2023, referents als procediments d'incapacitació o de mesures de suport del seu fill. La recurrent pretén ser intervinent en el procés que ha afectat al seu fill i del qual s'ha vist apartada de manera sistemàtica i injustificada, motiu pel qual considera que s'ha vulnerat el seu dret legítim com a mare i s'ha afectat, doncs, al seu dret fonamental a la família, reconegut a l'article 14 de la Constitució.

- Manifesta que ha multiplicat les demandes d'intervenció i d'informació, però que no se li van comunicar les diferents resolucions relatives al seu fill i es va veure obligada a sol·licitar còpia de les mateixes davant de les jurisdiccions andorranes, còpies que li van ser lliurades de manera anonimitzada i sense tenir identificades les parts, motiu pel qual li era impossible comprovar si la resolució esmentada era o no era relativa al seu fill.

- Cita la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans sobre l'article 8 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals que protegeix les relacions pares-fills i que ha establert que la ingerència de l'Estat ha de ser summament controlada, independentment de la situació de minoria o de majoria d'edat dels fills.

- En aquest cas, aquest control ni tan sols s'hauria efectuat, atenent al fet que les jurisdiccions de primera instància, així com les de segona no l'han acceptat com a part activa en el judici del seu fill, i, per consegüent, els seus arguments com a mare en aquest sentit han quedat totalment invisibilitzats. Les diferents resolucions que afectarien al seu fill l'haurien apartat com a mare, de qualsevol rol actiu en els procediments.

- També al·lega que amb la negativa d'atorgar-li la justícia gratuïta, la Sala Civil li denega indirectament el seu dret d'accés a la jurisdicció, inscrit a l'article 10.2 de la Constitució, per fer valer els seus eventuals drets en relació amb el seu fill.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada, i que retorni la causa 0000045/2025 a la Sala Civil a fi i efecte que dicti una nova resolució que li atorgui el benefici de la defensa tècnica lletrada gratuïta.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Civil exposa que l'apartat 4 de l'article 25 del Reglament del dret a la defensa i a l'assistència tècnica lletrades gratuïtes que estableix el procediment per a l'atorgament d'aquest benefici disposa que si la informació o l'explicació facilitades per la persona sol·licitant són insuficients o incompletes, el tribunal competent li concedeix un termini improrrogable de cinc dies hàbils perquè ho esmeni. Transcorregut aquest termini sense que la persona sol·licitant hagi aportat la informació o l'explicació complementàries requerides, el tribunal dicta un aute per arxivar sense

cap altre tràmit la sol·licitud.

- Manifesta que la petició inicial articulada per la recurrent no resultava gens clara i l'única pretensió que semblava articular de manera inequívoca era l'acumulació dels processos seguits amb les causes TSJC-30/2022 i TSJC 355/2023, ometent però que aquests ja es trobaven definitivament resolts des de feia dies, mancant doncs la sol·licitud de justícia gratuïta del fonament necessari per ser concedida per aquesta raó.

- La Sala Civil, per tal d'assegurar la necessària tutela judicial a la recurrent, mitjançant providència del 25 de febrer del 2025, la va requerir perquè expliqués la pretensió judicial concreta que pretenia exercitar i per la qual requeria el benefici de justícia gratuïta. Per això, la recurrent va presentar un escrit extens (12 folis) que tot i els esforços d'aquesta Sala per intentar entendre'l, contenia exclusivament un seguit de divagacions jurídiques i elucubracions, que no li va permetre entendre quina tutela judicial concreta pretenia exercitar a través de la seva sol·licitud.

- Així doncs, aquest fet impedeix verificar si la intervenció d'advocat era necessària en el procediment en què pretenia intervenir o instar. També impedeix verificar si la Sala Civil ostenta la competència objectiva per examinar la sol·licitud presentada i, alhora no permet efectuar el filtre d'admissibilitat de la sol·licitud de benefici de justícia gratuïta.

- Per aquests motius, va decidir no admetre la sol·licitud de defensa i d'assistència tècnica lletrades gratuïtes formulada per la recurrent i procedir al seu arxivament sense cap altre tràmit, i sense fer un pronunciament sobre les costes processals.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. La formulació d'una demanda o d'un recurs d'empara exigeix com a primer tràmit i de conformitat amb el capítol primer -Disposicions comunes a tots els procediments i processos- del títol quart de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, que el Tribunal valori (article 37) si es compleixen tots i cadascun dels requisits determinats a l'article 36 del mateix text legal. I, en efecte així succeeix en aquest cas, en què s'expressa la identificació de la demandant, la seva legitimació activa i la representació o postulació previstes legalment. També consta el relat dels fets que han donat lloc a la suposada lesió constitucional i la precisió de l'acte -en aquest cas la resolució judicial- sobre el qual es planteja la demanda. Igualment, en l'apartat II -quant al fons- del seu escrit,

consigna els fonaments jurídics en què basa la seva pretensió. I finalment fixa amb la deguda claredat i precisió, la pretensió exercitada. Pel que fa als altres pressupòsits de temps i forma, la demanda es presenta dins del termini legal, atesa la prèvia sol·licitud del benefici de defensa i d'assistència tècnica lletrades gratuïtes, per al procediment davant aquest Tribunal, que li va ser atorgada mitjançant aute del 14 d'abril d'aquest any i la subsegüent designació d'advocat d'ofici per part del Col·legi d'Advocats d'Andorra. Finalment, el recurs es formula correctament amb caràcter directe respecte de la resolució judicial ferma de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia que ha estat impugnada, tal i com preveu l'article 86 la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

3.2. El relat dels fets exposats en la demanda d'empara permet besllumar la possibilitat d'una vulneració o menysteniment dels drets fonamentals del fill de l'avui i aquí recurrent i d'ella mateixa, en la seva condició de mare. A més, de les sentències citades en la demanda d'empara que ha originat aquesta causa, altres sentències del Tribunal Europeu dels Drets Humans s'han pronunciat sobre assumptes de naturalesa semblant. Especialment significativa és la sentència del 24 d'octubre de 1979 (causa Winterwerp c/ Països Baixos). El Sr. Winterwerp havia estat ingressat en un sanatori per a malalts mentals per decisió de l'alcalde del seu municipi. Posteriorment l'ingrés va ser demanat per la seva esposa. A instància d'ella i del Ministeri Fiscal es va anar renovant l'internament per decisió del Tribunal de districte sobre la base d'informes del metge que l'atenia. Mai es va demanar el seu alliberament fins que l'interessat el va instar. La seva reclamació es fonamentava en el fet de trobar-se arbitràriament privat de llibertat i en què no havia estat escoltat per un tribunal, ni havia estat informat de les diferents decisions que havien prolongat el seu internament. El Tribunal Europeu dels Drets Humans va entendre que, tot i que l'article 5.4 del Conveni pot justificar certes limitacions al "*dret a la jurisdicció*" respecte dels malalts mentals, no queda justificada la seva absència total i, per consegüent, hi havia hagut la vulneració de les garanties establertes a l'article 6.1. En conclusió va declarar que no s'havia vulnerat l'article 5.1, però que, efectivament, s'havia infringit l'article 5.4. Evidentment, el cas Winterwerp no presenta identitat amb el supòsit ara contemplat, però els principis sobre els quals es basa poden resultar aplicables a altres casos com aquest, sempre que es plantegin correctament davant dels tribunals competents i mitjançant el procediment oportú.

3.3. No obstant tot l'anterior, en aquesta instància constitucional i en el moment actual, la nostra decisió ha de mantenir-se en els límits del principi *iuxta al-legata et probata* que inspira tota l'activitat processal. La demanda d'empara al·lega la vulneració de dos drets fonamentals, reconeguts respectivament en els articles 10 i 14 de la Constitució: el dret a la jurisdicció i allò que la part recurrent anomena dret a la família, que en realitat és el dret a la protecció de la vida privada i familiar, no desenvolupa la suposada infracció del darrer dels drets esmentats, respecte del qual es limita a ressaltar la seva "*conjunció*" amb el dret a la jurisdicció. I l'aute recorregut no fa la més mínima referència a aquest dret fonamental. Per tant, l'única cosa que correspon és examinar, no la hipotètica vulneració d'alguns drets fonamentals en general, sinó solament si l'aute recorregut infringeix el dret a la jurisdicció de la recurrent. La resposta ha de ser necessàriament negativa. L'aute de la Sala Civil impugnat no nega a la recurrent el seu dret d'accés a la jurisdicció, sinó que, de conformitat amb allò que disposa la llei, considera que ha de quedar explicitada de manera clara i precisa, no genèrica, ni global, ni abstracta, la pretensió que vol exercitar. Pràcticament tots els ordenaments jurídics i també l'andorrà permeten inadmetre a tràmit *in limine litis* aquelles sol·licituds que contenen pretensions que no presenten la necessària claredat i precisió o que estan desproveïdes de tot mínim fonament. Per aquest motiu cal afirmar que la decisió recorreguda de la

Sala Civil està degudament motivada i fonamentada en Dret i no vulnera el dret fonamental a la jurisdicció de la recurrent. Sense que aquesta decisió prejudgi que una demanda ben fonamentada, amb pretensions clares i precises i formulada en el procediment adient pugui arribar a donar lloc a la valoració respecte de si en els diversos procediments que han tingut al fill de la recurrent com a subjecte passiu, s'hagin pogut produir o no, vulneracions dels seus drets fonamentals. Per tant i de conformitat amb l'article 37.2 de la Llei qualificada d'aquest Tribunal Constitucional, és procedent declarar la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara, perquè la infracció denunciada presenta una falta manifesta de contingut constitucional.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2025-54-RE interposat per la representació processal de la Sra. Magdalena Esteve Estefanell, contra l'autè de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia del 26 de març del 2025.

2. Notificar aquest autè a la representació processal de la recurrent, a la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest autè, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 14 de juliol del 2025.

Joan Manel Abril Campoy
President

Josep-D. Guàrdia Canela
Magistrat

Jean-Yves Caullet
Magistrat